

FI lausuntopyyntö VV

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Oulaisten kaupunki	Esa Sippola	esa.sippola@oulainen.fi	27.3.2017	kaupunginhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

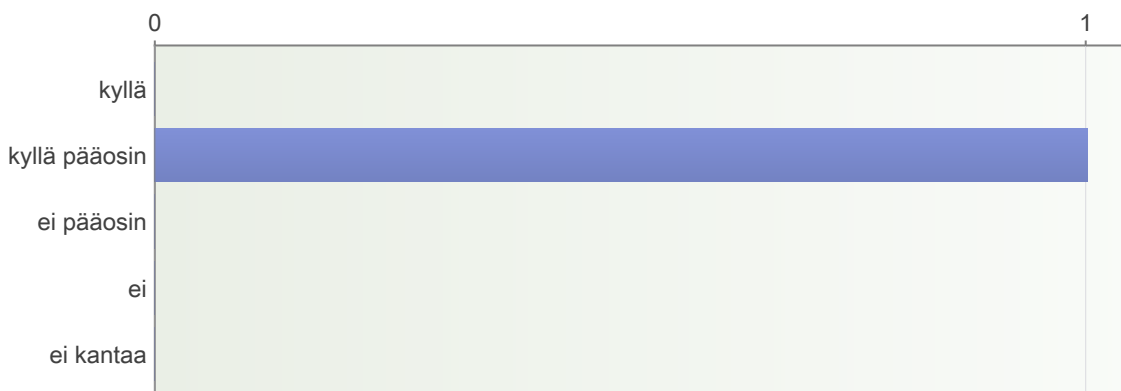
Vastaajien määrä: 1

- Oulainen pitää uudistusta tarpeellisena ja kannattaa valinnanvapauden laajentamista. Lakiluonnoksessa esitetty toimintamalli tarvitsee kuitenkin yksinkertaistamista ja selkeytystä. Valinnanvapaus tulisi saattaa käytäntöön asteittain ja kokeiluiden kautta. Nykyisen palvelusetelilain ja käynnissä olevien kokeilujen tuloksia olisi syytä hyödyntää mallia ja lakia laadittaessa.

Kyseessä on huomattava ja laajakantoinen uudistus. Uudistus tulee toteuttaa tiedon ja kokemuksen pohjalta. Valinnanvapauden laajentamisen tarkoituksena on vahvistaa erityisesti perustason palveluja ja turvata ihmisten nykyistä nopeampi hoitoon pääsy. Tavoite on hyvä, pitää löytää tähän johtava malli, joka toteuttaa hyvää tavoitetta koko maan alueella.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

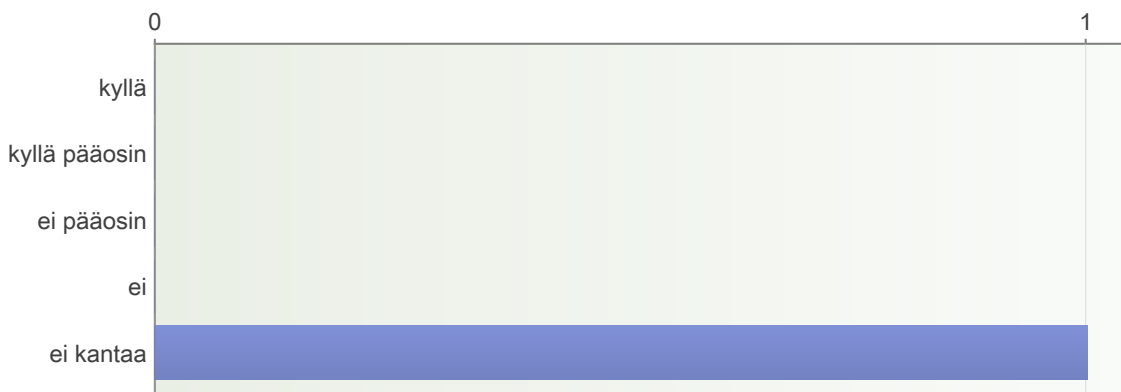
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Valinnanvapauden kokeilun kautta saataisiin tietoa siitä, onko asiakkailla riittävästi tietoa ja kokemusta valinnanvapauden toteuttamisesta itselle tarkoitukseenmukaisella tavalla.

Lakiluonnos olettaa, että asiakkaalla on valintamahdollisuus, mikäli on tyytymätön saamaansa palveluun. Lähtökohtaisesti asia on oikein ja asiakkaan kannalta hyvä. Kysymys on todellisuudessa siitä, miten esim. pitkistä etäisyyksistä tai palvelujen tuottajien niukkuudesta johtuen asiakas kykenee tämän tavoitteen toteuttamaan.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

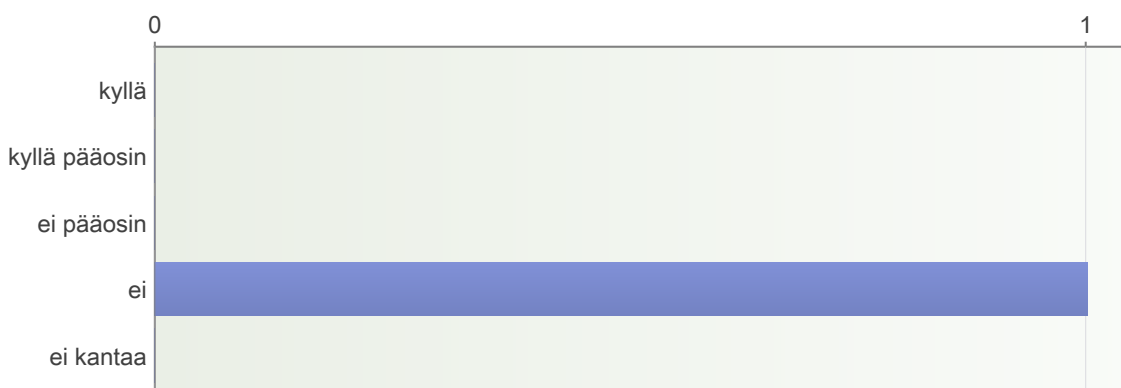

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

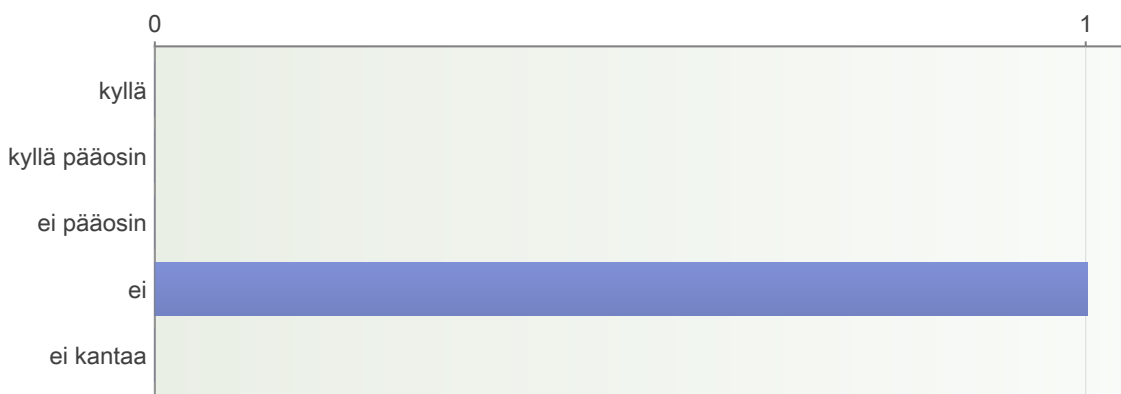
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen integraatio on vaikeaa esitetyllä mallilla. Toiminnasta tulee monimutkaista ja mahdollisesti usean tuottajan asiakkaalle toimittamaa.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

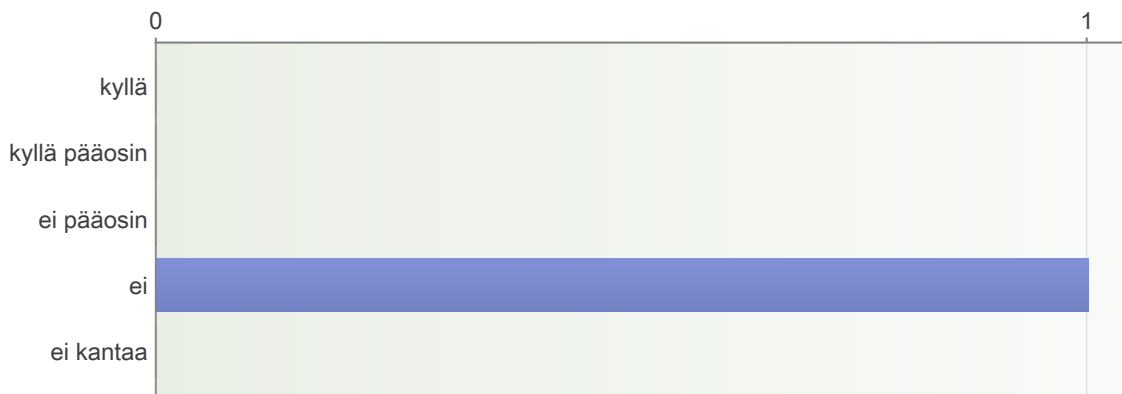
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen vaatimat toiminnan muutokset ja ICT aiheuttavat väistämättä lisäkustannuksia. Työntekijöiden siirto organisaatiosta toiseen aiheuttaa ilmeisesti palkkasynkronin kautta myös lisäkustannuksia. Uudet toimintatavat ja niiden käyttöönotto vaativat resursseja ja henkilökuntaa, joista syntyy myös kustannuksia.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Oulainen kannattaa valinnanvapauden lisäämistä. Lakiluonnoksessa esitetty malli kaipaa kuitenkin yksinkertaistamista. Valinnanvapaus tulisi saattaa käytäntöön asteittain ja kokeilujen kautta, kuitenkin kohtuullisessa aikataulussa. Palvelusetelijärjestelmää tulisi edelleen kehittää, ei luopua siitä.

Lakiluonnokseen sisältyvät asetuksenantovaltuudet mahdollistavat maakunnallisen itsehallinnon kaventamista lakiluonnoksen lähtökohdista entisestään.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

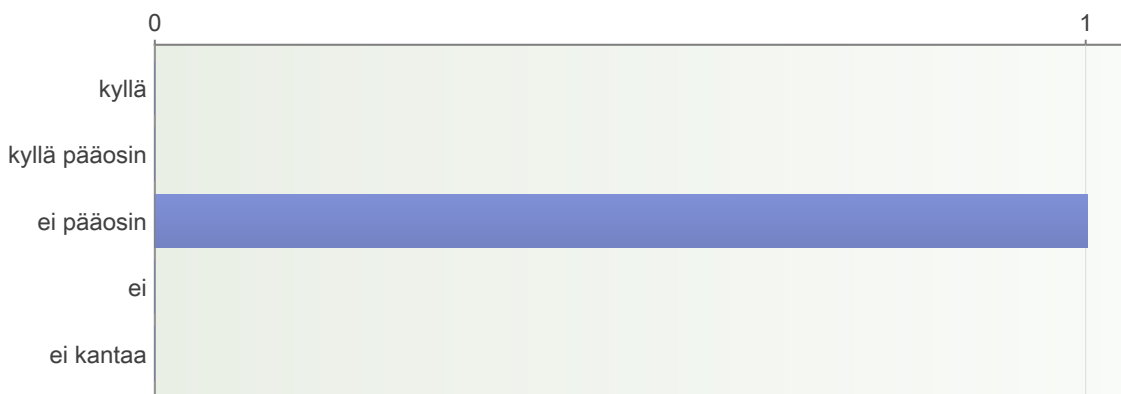
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapausuudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön uusia palvelumuotoja, innovaatioita ja käytäntöjä julkiselle sektorille. Nykyinen toimintamalli tarvitsee uudistamista ja uudelleen muotouttamista.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- On vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelun tarve on pitkäaikaista. Epäselväksi jää myös maakunnan liikelaitoksen tekemän palveluntarpeen arvioinnin perusteella mahdollisuus antaa lyhytaikaisia palveluja asiakkaalle.

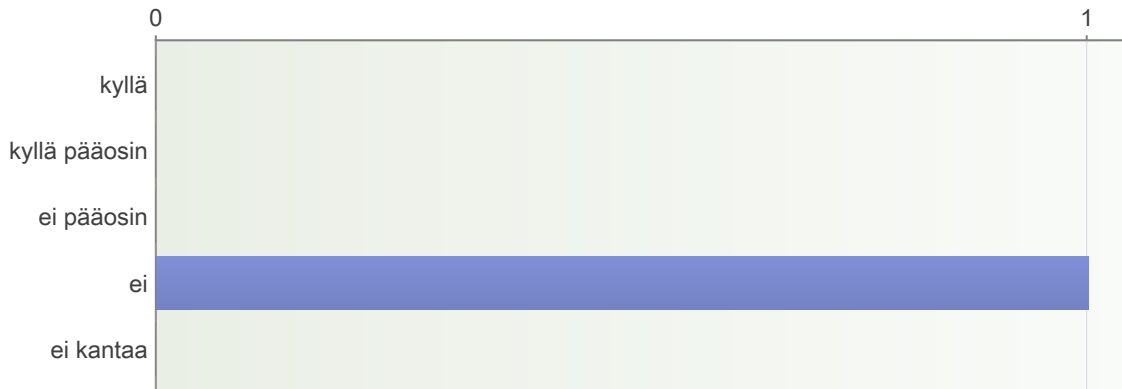
Palvelutarpeen erottaminen lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on arviona vaikeaa ja voi johtaa päällekkäisiin tarpeisiin ja palvelutoimiin asiakkaan kannalta.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

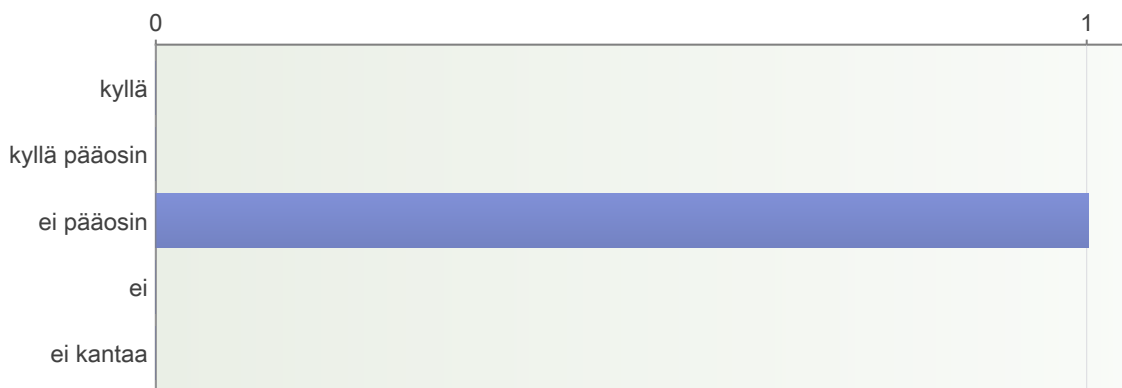
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksajalle eli maakunnalle ei jää suoria ohjaus- eikä vaikutusmahdollisuuksia maksupalveluntuottajaan. Toisaalta asiakkaan oman valinnan peruste ja vaikutus palveluntuottajan toimintatapoihin on hyvä asia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

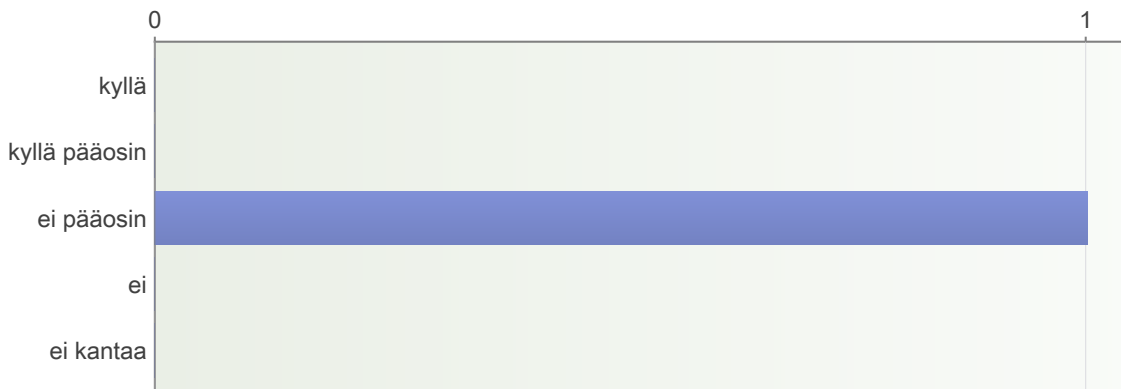
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä saattaa vaikuttaa tuottajien halukkuuteen perustaa sote-keskuksia. Maksuseteli lisää palveluntuottajan riskiä ja sitä kautta riski siirtyy palveluntuottajan hintoihin.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

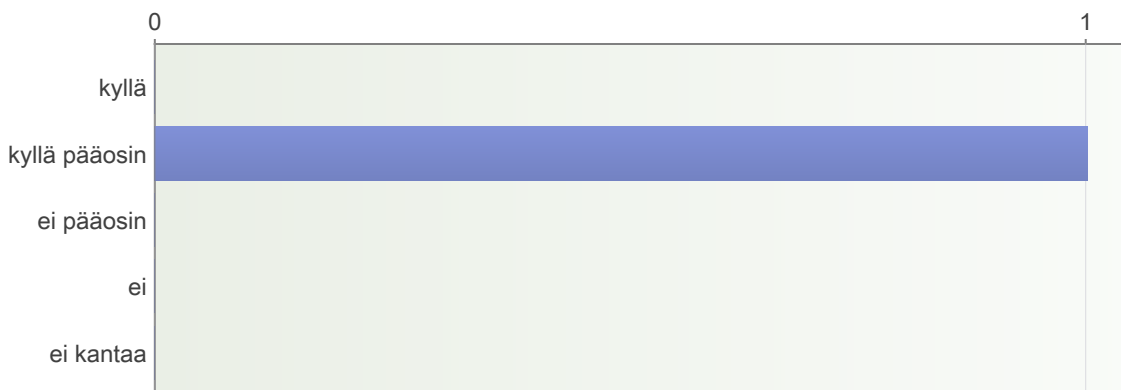
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksuseteli ei toimi tuottajien puutteen johdosta koko Suomessa toivotulla tavalla.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

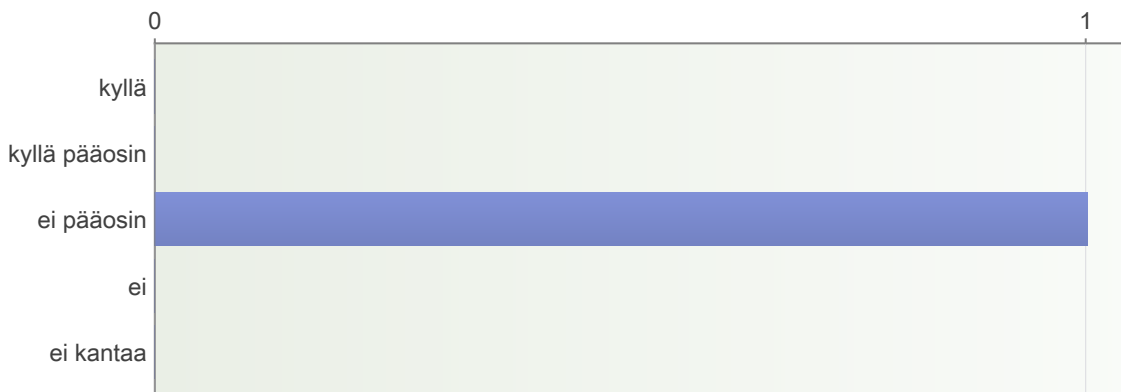
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalla ovat valintamahdollisuudet, mikäli on käytettävissä kohtuullisella etäisyydellä valittavissa olevia tuottajia. Tämän toteutuminen ei ilmeisesti ole mahdollista koko maan alueella.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

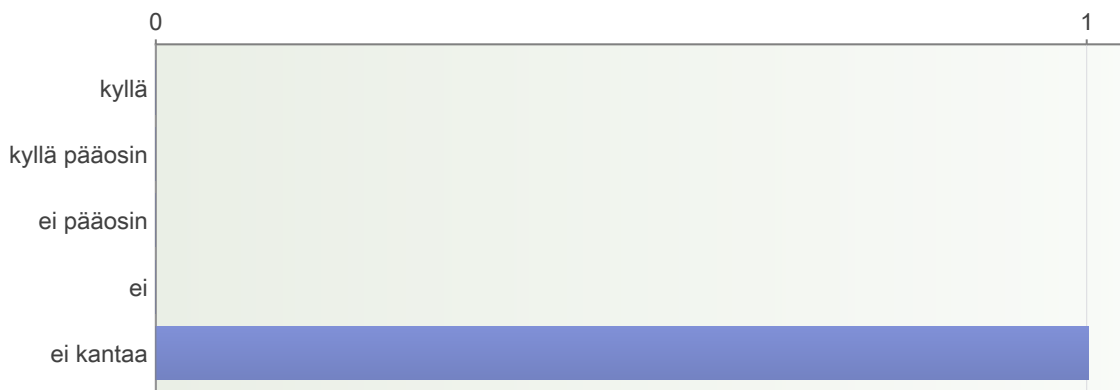
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin tuottajien ohjaaminen vaatii resursseja ja lisää byrokratiaa. Ohjaamisen liika painottaminen ja siihen keskittyminen koetaan tuottajien osalta byrokratiana ja mahdollisesti epätasa-arvon aiheuttajana.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

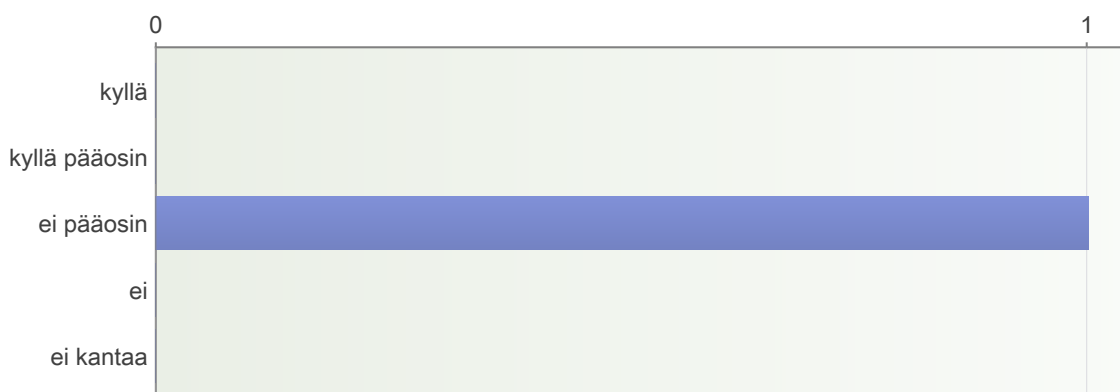

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

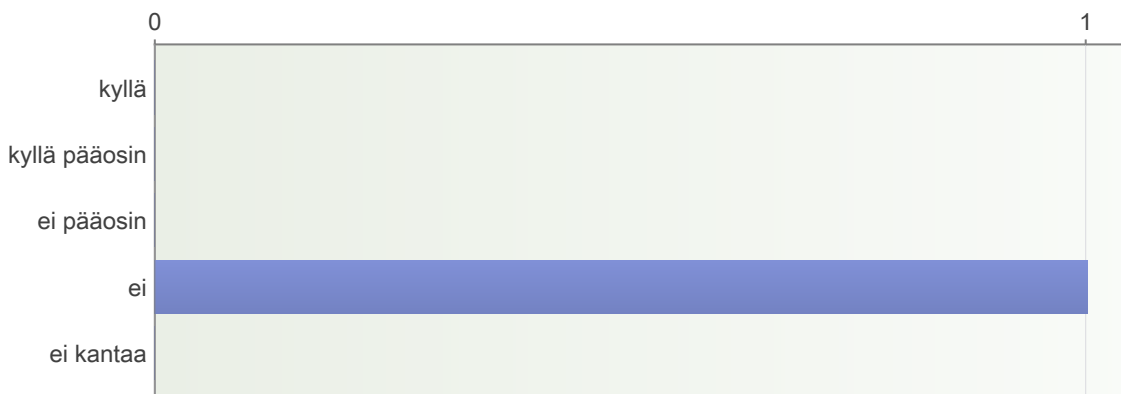
Vastaajien määrä: 1

- Kokemus henkilökohtaisen budjetin laajasta käytöstä Suomesta puuttuu. Laajan käytön kustannusvaikutukset eivät etukäteen selvitettävissä. Lisää kokeiluja tarvitaan, jotta malliin mahdollisesti liittyviä puutteita ja kustannusvaikutuksia voidaan arvioida ja suunnata oikein.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

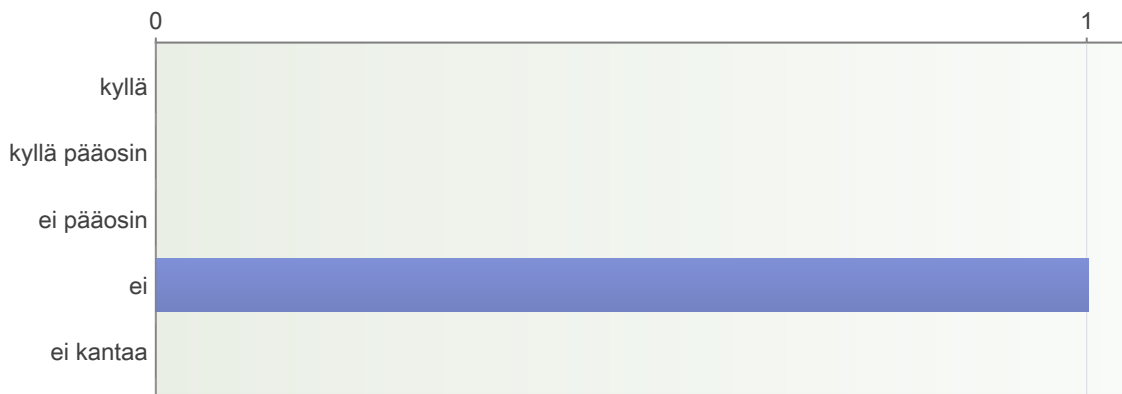
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuetun päätöksenteon toteuttaminen vapaaehtoisvoimin ja maakuntien välisenä ns. vaihtotyönä on epärealistinen. Tehtävä edellyttää ammatillista osaamista, joka edellyttää ammattihenkilökuntaa. Tämä taas aiheuttaa lisää kustannuksia ja etäännyttää edelleen tavoiteltuja säästötavoitteita toteutumasta.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

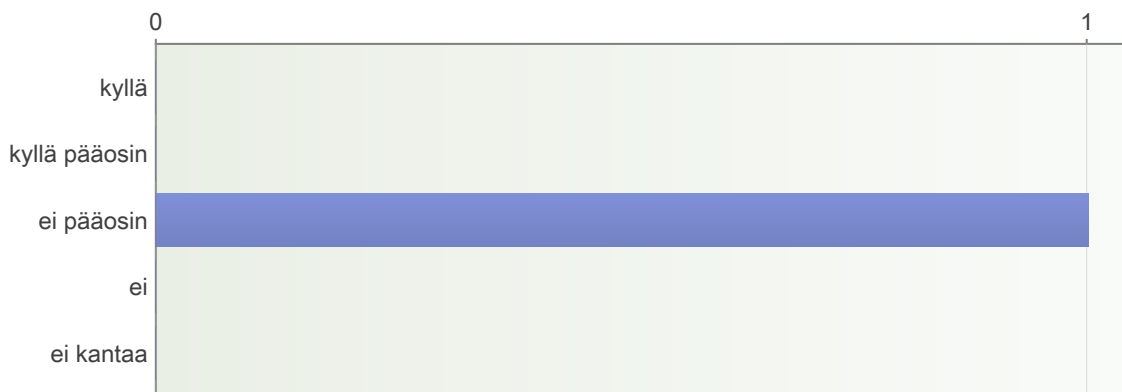
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluntuottajan hyväksymis- ja sopimusmenettelyt lisäävät kustannuksia ja viranomaistyötä.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

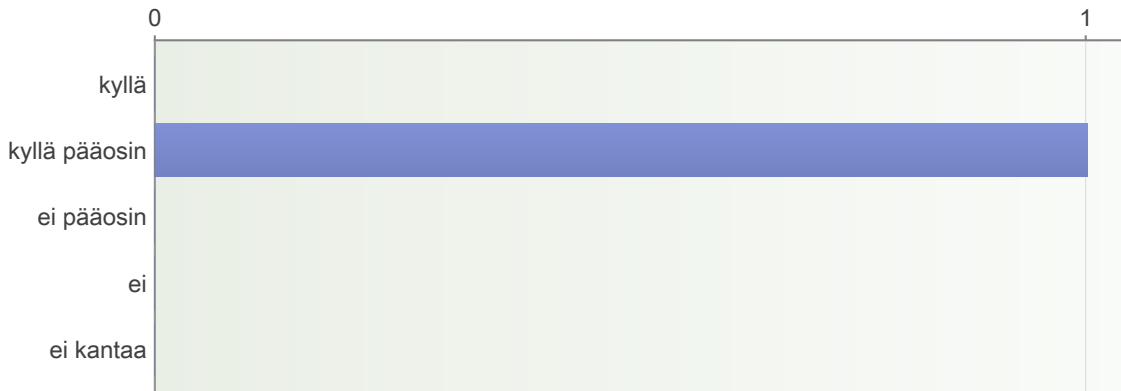

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

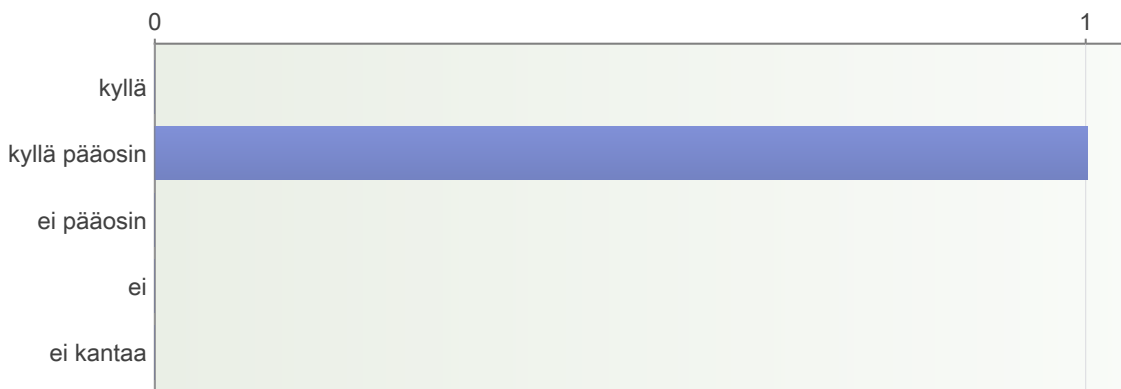
Vastaajien määrä: 1

- Lisävelvoitteet palveluntuottajan toiminnalle luovat kynnyksen palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle. Näin tapahtuu varsinkin pienten tuottajien osalta. Tuottajien velvoitteet karsivat jo toimivia yrityksiä ja nostavat pienten yritysten kynnystä markkinoille tulolle. Kysymys on kaksisuuntainen, valvonta on tarpeen, mutta se karsii myös palveluntuottajia. Syynä lisäkustannukset palveluntuottajille, varsinkin palveluketjun ns. alaosassa.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tarveperusteinen maksu tuottajalle on hyvä määrytymisperuste. Miten vältetään siltä, että tämä ei johda tuottajaa ohjaamaan kalliita kustannuksia tai niiden riskiä aiheuttavia asiakkaita liikelaitoksen tai toisen suoran palveluntuottajan hoidettavaksi.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

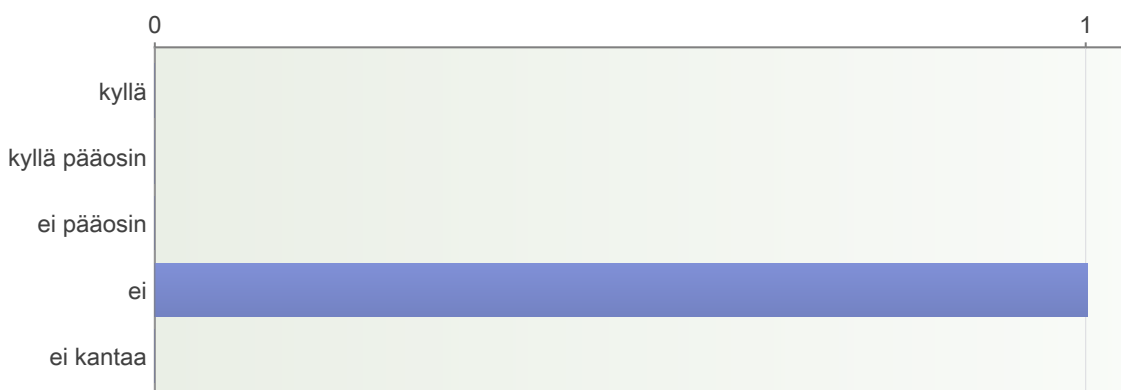
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus sopia muista korvauksista palveluntuottajan kanssa on tässä toimintamallissa välttämätön. Lisää asukkaiden yhdenvertaisuutta alueellisesti ja kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

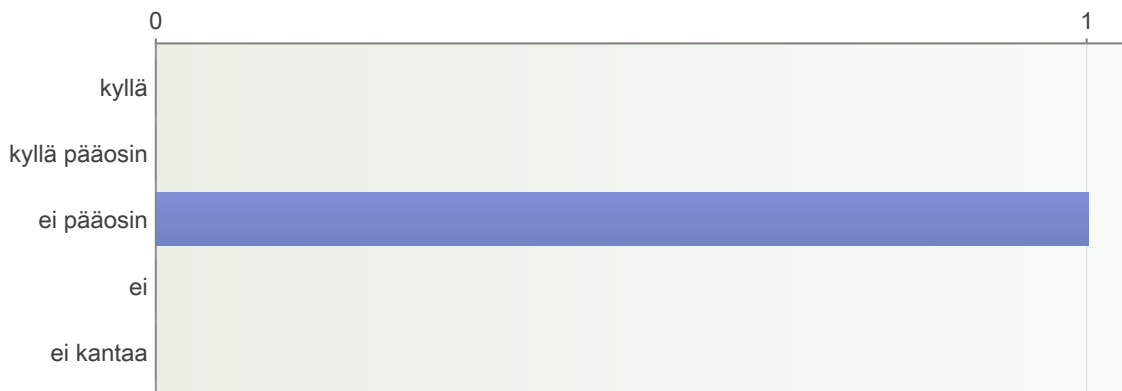
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Voimaantuloa tulee laissa vaiheistaa. Vaihteistaminen ei voi kuitenkaan olla yli 3-4 vuoden mittainen periodi. Lain siirtymäsäännökset ja niiden perustelut ovat ristiriitaisia. Maakunnan yhtiöiden perustamisessa ei ole aitoa siirtymäaikaa. Yksityiset sote-keskukset ja suun hoidon yksiköt aloittavat toimintansa jo 1.1.2019. Aikataulu tuottaa kohtuutonta painetta käytännön työssä lakia täytäntöönpanessa. Tämä puolestaan saattaa aiheuttaa virheratkaisuja ja epävarmuutta toimijoiden sekä työntekijöiden osalta.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

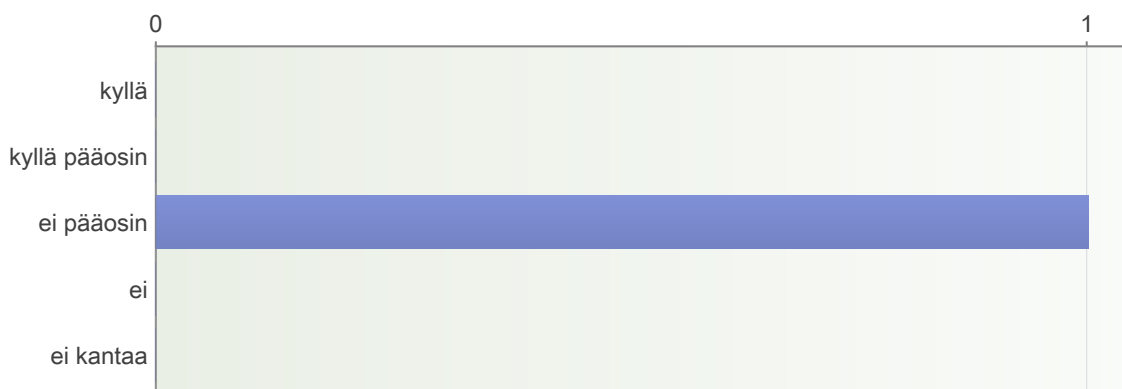

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

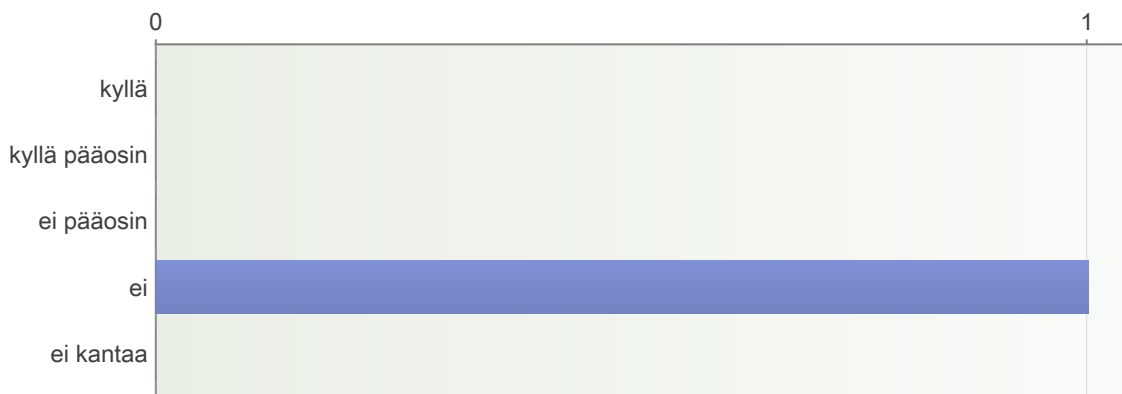
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinat toteutuvat vain isoissa keskuspaikoissa.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Mittakaavaetujen ja fuusioiden myötä sote-markkinat keskittyvät tulevaisuudessa suuremmille tuottajaorganisaatioille. Pienille tuottajille syntyy monia kynnyksiä markkinoille pääsemiseksi. Byrokratia sekä monet velvoitteet rasittavat enemmän pienyrittäjiä tässä järjestelmässä. Järjestelmä keskittää kilpailutettavat ja valinnan mahdollistavat palvelut isoihin asutuskeskuksiin.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

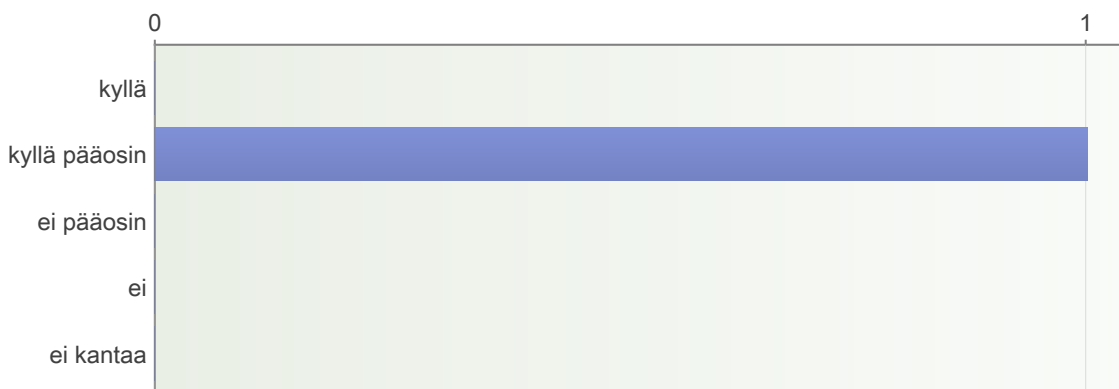
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus ja sen myötä lisääntyvä kilpailu asiakkaista ilmeisesti parantaa palveluiden laatua. Mikään monopoli ei kehity ilman vertailukohdetta ja kilpailua.

On tärkeää kokeilla ehdotettavia uusia valinnanvapauden muotoja ja hyödyntää nyt käynnissä olevien kokeilujen tuloksia ennen asian laajamittaista toimeenpano. Toimeenpanoa ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista perusteettomasti siirtää vuosilla eteenpäin.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

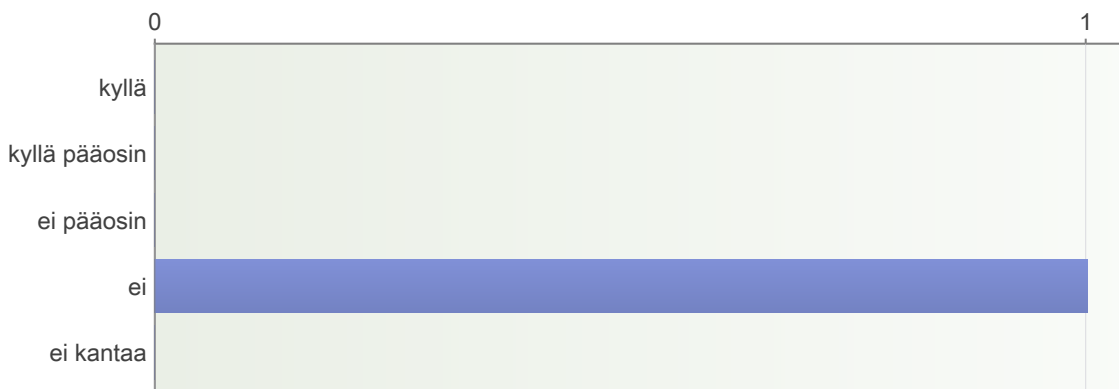

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämän tyyppisen uudistuksen vaikutusarviointi etukäteen ei käytännössä ole mahdollista. Vaikutusarviointeja saadaan ainoastaan käytännön kokeilujen kautta. Kokeilujen tulee olla laaja-alaisia ja relevantteja uudistuksen tavoitteisiin nähden. Käytännön kokemuksilla voidaan erilaisia valinnanvapausmekanismeja aidosti kokeilla luonnollisessa toimintaympäristössä. Uudistuksella tavoiteltavien säästöjen saavuttaminen edellyttäisi kokeiluja malleja ja niiden pohjalta tehtyjä toteutuksia myös talousnäkökohdat huomioiden.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksella on laajakantoinen vaikutus kuntien toimintaan ja toiminnan rooliin. Kuntien toiminnoista ja kustannuksista yli 50 % siirtyy maakunnille. Huolta herättää kysymys myös siitä, miten kansalaiset saavat vaikutuskanavan uuteen toimintaorganisaatioon. Suuressa osassa Suomea kunnat ovat olleet läheinen yhteistyökumppani, jonka ovet ja keskustelukanavat ovat olleet kansalaisille auki. Toteutuuko tämä maakunnassa ja miten kansalaisvaikuttaminen maakunnan palveluihin mahdollistuu uudessa järjestelmässä.

Uudistuksen jälkeen kunta on toiminnoiltaan nykyisestä laajasti poikkeava ja kuitenkin paikallisen identiteetin sekä kansalaisyhteisön mahdollistama toimija.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.